

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Ίδρυση Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και άλλες διατάξεις»

I. Γενικές Παρατηρήσεις

A. Με το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο ιδρύεται το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής και εισάγονται επιμέρους ρυθμίσεις σε θέματα εκπαίδευσης και έρευνας. Το νομοσχέδιο, μετά την επεξεργασία του από τη Διαρκή Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων, αποτελείται από επτά (7) Κεφάλαια και τριάντα εννέα (39) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου που αφορά στην έναρξη ισχύος του νομοθετήματος.

Το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 1 έως 7) αφορά στην ίδρυση του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής. Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρο 8) περιλαμβάνει τη δημιουργία νέων διετών δομών επαγγελματικής εκπαίδευσης, το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 9 έως 19) περιέχει ρυθμίσεις για την ανώτατη εκπαίδευση και το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρο 20) ρυθμίσεις για την έρευνα. Το Κεφάλαιο Ε΄ (άρθρα 21 έως 27) προβλέπει τη δημιουργία Επιτροπών Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας, το Κεφάλαιο ΣΤ΄ (άρθρα 28 έως 30) ρυθμίζει θέματα πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, και το Κεφάλαιο Ζ΄ (άρθρα 31 έως 39) λοιπά θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

B. Ειδικότερα, το άρθρο 1 προβλέπει την ίδρυση του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, το οποίο απορροφά το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Αθηνών και το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πειραιά. Το νέο ίδρυμα φέρει τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου πλήρως αυτοδιοικούμενου και έχει έδρα το Αιγάλεω. Το άρθρο 2 ορίζει τις Σχολές του Πανεπιστημίου και τα Τμήματα που τις συγκροτούν. Το άρθρο 3 παρέχει μεταβατικές ρυθμί-

σεις για τα όργανα διοίκησης του Πανεπιστημίου (Διοικούσα Επιτροπή, Προσωρινοί Κοσμήτορες, Πρόεδροι Τμημάτων και Διευθυντές Τομέων). Το άρθρο 4 προβλέπει την αυτοδίκαιη μεταφορά του προσωπικού των ΤΕΙ Αθηνών και Πειραιά στο νέο Πανεπιστήμιο. Τα μέλη ΔΕΠ των συγχωνευόμενων ΤΕΙ καθίστανται αυτοδικαίως μέλη ΔΕΠ του Πανεπιστημίου, αποκτώντας αντίστοιχο ακαδημαϊκό τίτλο. Το άρθρο 5 ρυθμίζει ειδικότερα την ένταξη των φοιτητών των ΤΕΙ Αθηνών και Πειραιά στο Πανεπιστήμιο, παρέχοντας μεταξύ άλλων τη δυνατότητα σε αυτούς, εάν παρακολουθήσουν επιτυχώς επιπλέον αριθμό μαθημάτων θεωρητικού χαρακτήρα του νέου προγράμματος σπουδών, να λάβουν πτυχίο πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Με το άρθρο 6 συνιστάται δικαστικό γραφείο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους στο Πανεπιστήμιο. Τέλος, το άρθρο 7 περιέχει μεταβατικές ρυθμίσεις για την ομαλή διαδικασία απορρόφησης των ΤΕΙ και έναρξης λειτουργίας του Πανεπιστημίου.

Με το άρθρο 8 προβλέπεται η δυνατότητα ίδρυσης στα ΑΕΙ Κέντρων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, τα οποία θα παρέχουν διετή προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης για αποφοίτους επαγγελματικών λυκείων. Με το ίδιο άρθρο ρυθμίζεται η διαδικασία ίδρυσης, η διοίκηση και η λειτουργία των εν λόγω Κέντρων.

Το άρθρο 9 ορίζει κατά τρόπο ενιαίο τα προσόντα εκλογής σε θέσεις ΔΕΠ του πανεπιστημιακού και του τεχνολογικού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης. Με το άρθρο 10 επέρχονται τροποποιήσεις σε ζητήματα αναγνώρισης προϋπηρεσίας σε ΑΕΙ, σε τεχνολογικούς και σε ερευνητικούς φορείς. Το άρθρο 11 τροποποιεί διατάξεις για την οικονομική διαχείριση των ερευνητικών κέντρων και των ειδικών λογαριασμών κονδυλίων έρευνας. Το άρθρο 12 προβλέπει διαδικασία περιοδικής αξιολόγησης των ερευνητικών πανεπιστημιακών ινστιτούτων. Το άρθρο 13 ορίζει τη συνέχιση λειτουργίας οκτώ (8) τμημάτων ΤΕΙ, τα οποία, σε οικεία προεδρικά διατάγματα, προβλεπόταν να καταργηθούν κατόπιν συγχωνεύσεως. Με τα άρθρα 14 και 15 συνιστάται δικαστικό γραφείο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας. Με το άρθρο 16 προβλέπεται η δυνατότητα δημιουργίας ηλεκτρονικού συστήματος πιστοποίησης της γνησιότητας όλων των ακαδημαϊκών τίτλων για όλα τα Α.Ε.Ι. και για τα αντίστοιχα πιστοποιητικά του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. Με το άρθρο 17 επιτρέπεται η μετεγγραφή φοιτητών που έχουν αδελφό ή αδελφή φοιτητή που σπουδάζει σε διαφορετική πόλη, εφόσον η οικογένειά τους αδυνατεί οικονομικά να συντηρήσει δύο (2) ή και περισσότερες φοιτητικές κατοικίες. Με το άρθρο 18 καθιερώνεται ενιαίος αριθμός εκπαίδευσης για κάθε πολίτη που έχει εισαχθεί σε οποιαδήποτε βαθμίδα εκπαίδευσης στην ημεδαπή. Το άρ-

θρο 19 περιέχει ειδικότερες διατάξεις για επιμέρους ζητήματα ανώτατης εκπαίδευσης. Μεταξύ άλλων ορίζεται ότι ο ανώτατος χρόνος αναστολής καθηκόντων δεν ισχύει για μέλη ΔΕΠ που έχουν εκλεγεί βουλευτές ή ευρωβουλευτές. Επίσης επιτρέπεται ρητά η μετατροπή, με προεδρικό διάταγμα, ιδρυμάτων του πανεπιστημιακού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης σε ιδρύματα του τεχνολογικού τομέα, και αντιστρόφως.

Με το άρθρο 20 ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα έρευνας. Μεταξύ άλλων, προστίθενται το Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο και το Πατριαρχικό Ίδρυμα Πατερικών Μελετών στους φορείς που δύνανται να συμμετέχουν σε ερευνητικά προγράμματα τα οποία προκηρύσσονται μέσω της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, ιδρύεται Ινστιτούτο Αστροφυσικής στο Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας, καθώς και Ινστιτούτο Πολιτικών Ερευνών στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών. Επίσης, προβλέπεται ότι παύση μέλους του επιστημονικού συμβουλίου του Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας μπορεί να γίνει και για πλημμελή άσκηση καθηκόντων. Περαιτέρω, ορίζεται ότι η παύση μπορεί να γίνει (και) από τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, χωρίς να χρειάζεται να παρέλθει άπρακτο εξάμηνο από την υποβολή αναφοράς στη Γενική Συνέλευση, η οποία έως σήμερα είναι το μόνο αρμόδιο προς τούτο όργανο. Σημειώνεται πάντως ότι η θέσπιση διαζευκτικής αρμοδιότητας, και μάλιστα για ζήτημα που ανάγεται σε ουσιαστική αξιολόγηση (όπως η πλημμελής άσκηση καθηκόντων), μπορεί να προκαλέσει δυσλειτουργία, ιδίως σε περίπτωση που τα δυο όργανα άγονται σε διαφορετική κρίση.

Με το άρθρο 21 προβλέπεται η σύσταση και λειτουργία Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας σε κάθε ΑΕΙ και σε κάθε ερευνητικό και τεχνολογικό κέντρο. Τα άρθρα 22 και 25 ρυθμίζουν τη σύνθεση και λειτουργία των επιτροπών, το άρθρο 23 τις αρμοδιότητές τους, το άρθρο 24 την υποβολή προτάσεων ερευνητικών έργων στις Επιτροπές Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας για έγκριση, το άρθρο 26 ασυμβίβαστα των μελών τους, και το άρθρο 27 περιέχει μεταβατικές διατάξεις.

Το άρθρο 28 προβλέπει ρυθμίσεις για ζητήματα δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και το άρθρο 29 ρυθμίζει τους κλάδους και τις ειδικότητες του εκπαιδευτικού προσωπικού της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Με το άρθρο 30 συνιστάται το Εθνικό Συντονιστικό Όργανο Μαθητείας ως συμβουλευτικό όργανο σε θέματα μαθητείας.

Το άρθρο 31 προβλέπει τη λειτουργία σχολείων σε όλα τα καταστήματα κράτησης και στο ίδρυμα αγωγής ανηλίκων. Το άρθρο 32 μεταθέτει την εφαρμογή του ειδικού ποσοστού επιπλέον αριθμού εισακτέων που προβλέ-

φθηκε για την εισαγωγή των υποψηφίων των νήσων Λέσβου, Χίου, Οινου-σών και Ψαρών στις Στρατιωτικές και Αστυνομικές Σχολές, για το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019. Το άρθρο 33 ορίζει ότι η φοίτηση στο νηπιαγωγείο θα είναι πλέον διετής και ρυθμίζει τη διαδικασία σταδιακής εφαρμογής της δίχρονης υποχρεωτικής φοίτησης των νηπίων. Το άρθρο 34 περιέχει ρυθμίσεις σε θέματα αξιολόγησης των μαθητών του γενικού λυκείου. Μεταξύ άλλων, μειώνονται σε τέσσερα τα μαθήματα που περιλαμβάνονται στις απολυτήριες εξετάσεις.

Με το άρθρο 35 επιτρέπεται η μίσθωση κτηρίου για τη στέγαση σχολικής μονάδας πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ανεξάρτητα από τη θεσμοθετημένη χρήση της περιοχής, εφόσον μετά από δύο άγονες δημοπρασίες δεν βρέθηκε κατάλληλο κτήριο σε περιοχή όπου επιτρέπεται η ζητούμενη χρήση. Το άρθρο 36 παρατείνει την προθεσμία επέκτασης της τοπικής αρμοδιότητας των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης έως τις 31.12.2018. Το άρθρο 37 τροποποιεί την υφιστάμενη ρύθμιση σχετικά με την τοποθέτηση σε θέση προϊσταμένων Τμημάτων στη Δημοτική Αστυνομία. Με το άρθρο 38 παρατείνεται έως τις 30.6.2018 η διάρκεια του προγράμματος ΘΗΣΕΑΣ, μέσω του οποίου χρηματοδοτούνται υποδομές οργάνωσης και λειτουργίας των ΟΤΑ.

Τέλος, το άρθρο 39 ορίζει την έναρξη ισχύος του νομοθετήματος.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του κεφαλαίου Α' (άρθρα 1 έως 7)

Α. Ως προς το γενικό συνταγματικό πλαίσιο που διέπει την ανώτατη εκπαίδευση, γίνεται δεκτό στη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ότι «η ανώτατη εκπαίδευση, σκοπός της οποίας είναι η προαγωγή και μετάδοση της επιστημονικής γνώσης με την έρευνα και τη διδασκαλία, παρέχεται από αυτοτελή ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, σύμφωνα αφενός με την αρχή της ακαδημαϊκής ελευθερίας και αφετέρου την αρχή της πλήρους αυτοδιοίκησης των ιδρυμάτων αυτών. Ειδικότερα, η αρχή της ακαδημαϊκής ελευθερίας, η οποία εγγυάται την αδέσμευτη επιστημονική έρευνα και διδασκαλία, αποτελεί ατομικό δικαίωμα του πανεπιστημιακού ερευνητή ή διδασκάλου, το οποίο ασκείται ως οργανωμένη δραστηριότητα μέσα στα πλαίσια της οργάνωσης και λειτουργίας των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων. Η αρχή της πλήρους αυτοδιοίκησης των Α.Ε.Ι. έχει ως περιεχόμενο την εξουσία των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων να αποφασίζουν για τις δικές τους υποθέσεις με δικά τους όργανα, της κρατικής εποπτείας περιοριζομένης στην άσκηση ελέγχου νομιμότητας επί των πράξεων των

οργάνων αυτών. Η πιο πάνω εξουσία των Α.Ε.Ι. περιορίζεται στην εφαρμογή των κανόνων δικαίου που διέπουν την οργάνωση και τη λειτουργία τους, δεν περιλαμβάνει όμως και το δικαίωμα της θέσπισης των σχετικών κανόνων ή της σύμπραξης στην παραγωγή τους και, μάλιστα, κατά τρόπο δεσμευτικό για τα όργανα που θεσπίζουν κανόνες δικαίου, πράγμα που προϋποθέτει άλλωστε δηλαδή όχι απλώς αυτοδιοίκηση αλλά αυτονομία των εν λόγω ιδρυμάτων, η οποία δεν τους έχει παραχωρηθεί από το Σύνταγμα. (...) Με το συνταγματικό αυτό πλαίσιο, η θέσπιση των κανόνων που διέπουν την οργάνωση και τη λειτουργία των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ανήκει στην αρμοδιότητα της νομοθετικής λειτουργίας και ασκείται από τα όργανα και με τη διαδικασία που προβλέπει το Σύνταγμα. Κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς του αυτής, ο νομοθέτης διαθέτει ευρύτατα περιθώρια εξουσίας και δεν υποχρεούται να ακολουθήσει ορισμένο οργανωτικό και λειτουργικό πρότυπο, πρέπει, όμως, να οργανώνει τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και να ορίζει τα πρόσωπα που μετέχουν στα πανεπιστημιακά όργανα ενόψει των εκάστοτε κρατουσών επιστημονικών, οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών, διασφαλίζοντας, παράλληλα, την πλήρη αυτοδιοίκηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και την ακώλυτη άσκηση της ακαδημαϊκής ελευθερίας και επιλέγοντας ρυθμίσεις πρόσφορες για την επίτευξη των σκοπών που επιδιώκει κάθε φορά. Ενόψει αυτών και προκειμένου να συγκροτηθούν τα αρμόδια πανεπιστημιακά όργανα, επιβάλλεται πάντοτε η επιλογή των καταλληλότερων για την επιδίωξη του σκοπού τους προσώπων, ήτοι προσώπων τα οποία διαθέτουν τα απαραίτητα εφόδια ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις αρμοδιότητες που ανατίθενται στα όργανα αυτά και, κατ' επέκταση, στην πραγματοποίηση των σκοπών τους» (ΣτΕ 1013/2013 Ολ).

Β. Με τον νόμο 2916/2001 («Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης και ρύθμιση θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής») ορίσθηκε ότι η ανώτατη εκπαίδευση αποτελείται από δύο παράλληλους και διακριτούς τομείς, τον πανεπιστημιακό τομέα, ο οποίος περιλαμβάνει τα Πανεπιστήμια, και τον τεχνολογικό τομέα, ο οποίος περιλαμβάνει τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. Σε αυτό το νέο πλαίσιο, τα τεχνολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα ως «σχολές ανώτερης βαθμίδας» καταργήθηκαν, ταυτόχρονα δε ιδρύθηκαν, με την ίδια ονομασία, ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Υπό την αρχική νομοθετική ρύθμιση, τα ιδρύματα των δύο τομέων της ανώτατης εκπαίδευσης προβλεπόταν να λειτουργούν συμπληρωματικώς, με διακριτές φυσιολογικές και ρόλους, σκοπό και αποστολή (άρθρο 1 περ. (β) ν. 2916/2001). Υπό το σημερινό καθεστώς, η αποστολή των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ορίζεται κατά τρόπο ενιαίο, προβλέπεται όμως ο

«διακριτός» ρόλος των τεχνολογικών ιδρυμάτων, τα οποία «εστιάζουν στις εφαρμογές των σύγχρονων επιστημών, της τεχνολογίας και των τεχνών συνδυάζοντας την ανάπτυξη του κατάλληλου θεωρητικού υποβάθρου σπουδών με την υψηλού επιπέδου εργαστηριακή και πρακτική άσκηση» (άρθρο 1 παρ. 2 και άρθρο 4 παρ. 2 ν. 4485/2017, αντίστοιχα).

Η ένταξη με τον νόμο 2916/2001 των τεχνολογικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στην ανώτατη εκπαίδευση κρίθηκε από νομολογία σύμφωνη με το Σύνταγμα, με το σκεπτικό ότι «σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 2916/2001 τα Τ.Ε.Ι. αποβλέπουν στην παροχή εκπαίδευσης, η οποία δεν έχει τα χαρακτηριστικά της ανώτερης επαγγελματικής εκπαίδευσης, δηλαδή απλής μετάδοσης εξειδικευμένων γνώσεων, εμπειριών και δυνατοτήτων για την άσκηση ορισμένου επαγγέλματος, και τούτο διότι δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην θεωρητική και εφαρμοσμένη επιστημονική κατάρτιση των αποφοίτων τους και την διεξαγωγή τεχνολογικής έρευνας για την ανάπτυξη και μεταφορά σύγχρονης τεχνολογίας και τεχνογνωσίας, προβλέπεται δυνατότητα συμμετοχής ή σύμπραξης σε προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών, παραλλήλως δε, με την διάταξη του άρθρου 6 παρ. 6 εδ. α' ορίζεται μεταβατική περίοδος για την αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών όλων των Τμημάτων των Τ.Ε.Ι. Εξ άλλου, τα νέα Τ.Ε.Ι. οργανώνονται ως ν.π.δ.δ. με πλήρη αυτοδιοίκηση, κατά το άρθρο 16 παρ. 5 του Συντάγματος, με εκπαιδευτικό προσωπικό αυξημένων προσόντων που ασκεί το κύριο διδακτικό και ερευνητικό έργο και απολαμβάνει των εγγυήσεων του άρθρου 16 παρ. 6 του Συντάγματος. Για την στελέχωση των Τ.Ε.Ι. με τις απαραίτητες για την λειτουργία τους θέσεις κύριου διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού ο νομοθέτης προέβλεψε την σύσταση τακτικών θέσεων καθηγητών και την μετατροπή των κενών οργανικών θέσεων καθηγητών και επικούρων καθηγητών των προ του ν. 2916/2001 Τ.Ε.Ι. σε τακτικές θέσεις αναπληρωτών και επικούρων καθηγητών, για την ομαλή δε μετάβαση από το παλαιό στο νέο οργανωτικό καθεστώς λειτουργίας των Τ.Ε.Ι. προέβλεψε, παραλλήλως, μεταβατική περίοδο μέχρι 31.8.2008 για την μετατροπή σε τακτικές θέσεις των προσωποπαγών θέσεων εκπαιδευτικού προσωπικού, παρέχοντας την δυνατότητα στο προ του ν. 2916/2001 εκπαιδευτικό προσωπικό των Τ.Ε.Ι., το οποίο εντάσσεται στις θέσεις αυτές και ασκεί διδακτικό-ερευνητικό έργο, να κριθεί από εκλεκτορικά σώματα βάσει των νέων αυξημένων προσόντων για να καταλάβει τακτικές θέσεις της ίδιας ή της επόμενης βαθμίδας. Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, με την, δυνάμει της διατάξεως του άρθρου 1 του ν. 2916/2001, μετατροπή, δηλαδή την κατάργηση ανώτερων επαγγελματικών σχολών και την ταυτόχρονη ίδρυση ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ο νομοθέτης κινείται εντός του πλαισίου των διατάξεων του άρθρου 16 του

Συντάγματος για την ανώτατη εκπαίδευση, ενώ εξ άλλου, η σχετική ρύθμιση δεν αντίκειται στην κατά το Σύνταγμα διάκριση της ανώτατης από την ανώτερη επαγγελματική εκπαίδευση» (ΣτΕ Γ΄ 2514/2003, με μειοψ.).

Γ. Συμφώνως με το άρθρο 16 παρ. 5 τρίτο εδάφιο του Συντάγματος, επιτρέπεται η συγχώνευση ή κατάτμηση ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Η διάταξη αυτή ουδέν αναφέρει περί μετατροπής. Η έννοια της μετατροπής χρησιμοποιήθηκε οπωσδήποτε όσον αφορά την ένταξη ανώτερων σχολών ειδικής εκπαίδευσης στην κατηγορία της ανώτατης εκπαίδευσης, στο ρυθμιστικό εύρος της οποίας ο συντακτικός νομοθέτης δεν περιελάμβανε τα εν λόγω ιδρύματα. Επομένως, η έννοια της μετατροπής είχε και έχει ως περιεχόμενο την αναβάθμιση του καθεστώτος της παρεχόμενης εκπαίδευσης, και σε καμία περίπτωση την αλλοίωση της συνταγματικής προστασίας του πανεπιστημιακού τομέα, τον οποίο και είχε υπόψη του ο συντακτικός νομοθέτης.

Κατά τα ανωτέρω, η μετατροπή υφιστάμενου ιδρύματος του πανεπιστημιακού τομέα σε ίδρυμα του τεχνολογικού τομέα δεν είναι επιτρεπτή κατά το Σύνταγμα, ενώ η μετατροπή υφιστάμενου ιδρύματος του τεχνολογικού τομέα σε αντίστοιχο ίδρυμα του πανεπιστημιακού τομέα αποτελεί εξαιρετική ρύθμιση, η οποία, ευνοήτως, χρήζει επαρκούς τεκμηρίωσης.

Εξ άλλου, στοιχεία της απαιτούμενης κατά το Σύνταγμα προσφορότητας για μετατροπή συγκεκριμένου υφιστάμενου ιδρύματος είναι όχι μόνο η γενική αναγκαιότητα ίδρυσης νέου Πανεπιστημίου, αλλά αφενός η συγκεκριμένη αξιολόγηση των υφιστάμενων δομών του ιδρύματος που πρόκειται να μετατραπεί σε Πανεπιστήμιο και αφετέρου η αξιολόγηση του χρόνου και των διαδικασιών μετάβασης, ώστε να εκπληρώνεται εν τοις πράγμασι η προβλεπόμενη αποστολή, καθώς και οι επιπτώσεις από την μετατροπή στον κλάδο από τον οποίο το ίδρυμα αποσπάται, ώστε να μην ματαιώνεται ο ρόλος του τεχνολογικού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης.

2. Επί του άρθρου 4

Οι αναπληρωτές καθηγητές και οι επίκουροι καθηγητές των συγχωνευόμενων ΤΕΙ Αθηνών και Πειραιά οι οποίοι κατέχουν τακτική θέση μέλους Δ.Ε.Π. Τ.Ε.Ι. κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος εντάσσονται, με την μετατροπή των ιδρυμάτων αυτών σε Πανεπιστήμιο, σε προσωποπαγείς θέσεις, οι οποίες μετατρέπονται σε τακτικές, μετά από αίτησή τους, με απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Οι αιτήσεις υποβάλλονται εντός δύο (2) μηνών από τη συγκρότηση της Διοικούσας Επιτροπής, και η πράξη μετατροπής εκδίδεται, χωρίς τήρηση άλλης διαδικασίας. Αντιθέτως, οι καθηγητές πρώτης βαθμίδας, ναι μεν, ε-

ντασσόμενοι ομοίως σε προσωποπαγείς θέσεις, μπορούν να ζητήσουν την μετατροπή της θέσης τους σε μόνιμη τακτική θέση της ίδιας βαθμίδας, πλην όμως, κατόπιν κρίσης από πενταμελή επιτροπή. Η επιτροπή κρίσης, μία για κάθε Σχολή, συγκροτείται με πράξη του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και αποτελείται από καθηγητές πανεπιστημίου πρώτης βαθμίδας συναφούς γνωστικού αντικειμένου.

Η κατά τα ανωτέρω δυσμενής διάκριση των καθηγητών πρώτης βαθμίδος έναντι των μελών των λοιπών καθηγητικών βαθμίδων, και η εντεύθεν διαφοροποίηση στην εσωτερική οργάνωση του νέου Πανεπιστημίου, του οποίου πλέον το σώμα των καθηγητών θα διακρίνεται σε δύο κατηγορίες, με τους καθηγητές πρώτης βαθμίδος να τελούν σε ιδιάζουσα θέση, δεν είναι συμβατή, για όσο διάστημα διαρκέσει η διαδικασία κρίσης, με τη συνταγματική αρχή της πλήρους αυτοδιοίκησης που διέπει την οργάνωση της ανώτατης εκπαίδευσης. Έτσι, ενόσω καθηγητές α΄ βαθμίδας τελούν σε διαδικασία κρίσης για την κατάληψη τακτικής θέσης, κωλύονται να εκλεγούν σε θέση πρύτανη, όπως και να μετέχουν σε εκλεκτορικά σώματα στα οποία, κατά τον νόμο, απαιτείται η ιδιότητα του καθηγητή α΄ βαθμίδας.

3. Επί του άρθρου 19

Με το άρθρο 19 παρ. 15 επιτρέπεται η μετατροπή, με προεδρικό διάταγμα, ιδρυμάτων του πανεπιστημιακού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης σε ιδρύματα του τεχνολογικού τομέα. Σύμφωνα όμως με όσα αναπτύχθηκαν ανωτέρω στην παρατήρηση 1Γ, τέτοια μετατροπή δεν είναι σύμφωνη με το άρθρο 16 του Συντάγματος, και επομένως, κατά τούτο, ούτε και η προτεινόμενη ρύθμιση, ενώ η μετατροπή ανώτατου ιδρύματος του τεχνολογικού τομέα σε ίδρυμα του πανεπιστημιακού τομέα συνάδει με το Σύνταγμα, κατόπιν ειδικής τεκμηρίωσης.

4. Επί του άρθρου 35

Με το άρθρο 35 επιτρέπεται η μίσθωση κτηρίου για τη στέγαση σχολικής μονάδας πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ανεξαρτήτως της θεσμοθετημένης χρήσης της περιοχής, εφόσον μετά από δύο άγονες δημοπρασίες δεν βρέθηκε κατάλληλο κτήριο σε περιοχή όπου επιτρέπεται η ζητούμενη χρήση. Για τη μίσθωση εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 27 του ν. 3130/2003 (που απαιτεί γνώμη του Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος της οικείας Περιφέρειας και έκδοση οικοδομικής άδειας) και της παρ. 9 του άρθρου 16 του ν. 627/1968.

Ζήτημα γεννάται εάν είναι επιτρεπτή κατά το Σύνταγμα η παρέκκλιση από τη θεσμοθετημένη χρήση γης δίχως να ακολουθείται η πολεοδομική διαδι-

κασία, την οποία είναι αμφίβολο εάν μπορεί να αναπληρώσει η γνώμη του ΣΧΟΠ. Σημειώνεται εν προκειμένω η νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, κατά την οποία «ουσιώδες στοιχείο του ρυμοτομικού σχεδίου είναι ο καθορισμός της θέσεως των δημοσίων, δημοτικών και κοινωφελών κτιρίων, ώστε αυτή να είναι η προσήκουσα εν όψει τόσο του σκοπού, τον οποίο εξυπηρετούν τα εν λόγω κτίρια, όσο και της σχέσεως αυτών προς τα λοιπά στοιχεία του σχεδίου πόλεως. Τα ανωτέρω ισχύουν κατ' εξαρχήν προκειμένου περί σχολικών κτιρίων, η θέση των οποίων, εν όψει και της συνταγματικής προστασίας της παιδείας και της νεότητας (άρθρα 16 παρ. 2, 3, 4, άρθρο 21 παρ. 3 του Συντάγματος) πρέπει να επιλέγεται με πολεοδομικά κριτήρια και κατά την πολεοδομική διαδικασία. Ο καθορισμός δε της θέσεως των σχολικών κτιρίων με το σχέδιο πόλεως δεν προϋποθέτει κρίση της Επιτροπής του άρθρου 16 του α.ν. 627/1968 (άρθρου 3 του ν. 513/1976) περί της καταλληλότητας των ακινήτων, διότι η αρμοδιότης της Επιτροπής αυτής δεν εντάσσεται στη διαδικασία του πολεοδομικού σχεδιασμού [βλ. ΣΕ 1446/2015, 813, 814/2004 (ΟΛ), 2683, 1022/2009, 3577/2006]» (ΣτΕ Ε' 1189/2016).

Αθήνα, 23 Φεβρουαρίου 2018

Ο εισηγητής
Νικόλαος Παπασπύρου
Επίκουρος Καθηγητής της Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Προϊστάμενος του Α' Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β' Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών